

Leena Kairavuo verkkoseuroissa 6.4.2021, www.h-y.fi/verkkoseurat

Kolmanteen ja neljänteen polveen

Turun yliopiston neurotieteen ja psykiatrian professori Hasse Karlsson on tutkimusryhmässä, joka selvittää perimän ja ympäristötekijöiden vaikutusta aivoihin.

Karlsson kertoo, että ihmisen kokemuksella on valtava merkitys myös aivojen toiminnoille. Ja koska kokemukset tulevat usein toisten ihmisten kautta, niin sillä on suuri merkitys, miten ihmiset kohtelevat toisiaan. Aivotutkimus on osoittanut, että se, miten kohtelemme toisiamme, voi vaikuttaa jopa tulevien sukupolvien aivoihin. Kokemukset koodautuvat nimittäin aivoihimme ja siirtyvät meidän mukanaamme tuleville polville. Ennen kaikkea muiston jättämä jälki vaikuttaa kuitenkin omaan elämäämme.

Aivotutkimus näyttää toteen sen, mitä uskonnon ja etiikan kautta on aina tiedetty. Rakkauden teoilla on suuri vaikutus ihmisen elämään. Kun ihminen kokee kannustavaa ja oikeudenmukaista kohtelua, hän pystyy toimimaan parhaalla mahdollisella tavalla. Hyvä kohtelu vaikuttaa ratkaisevasti ihmisen hyvinvointiin ja terveyteen.

Toisaalta Raamatun synkkä ajatus isien pahojen tekojen kostautumisesta kolmanteen ja neljänteen polveen on sekin todellisuutta, näin tutkimustiedonkin valossa. Huono-osaisuus voi periytyä ja kodin ongelmat voivat siirtyä lapsille ja jopa lastenlapsille, jos niihin ei saada ajoissa puututtua.

Elämän historiaansahan ei kukaan voi kohdallaan muuttaa. Jokaisella on omat lähtökohtansa, murheetkin. Kohdatuksi ja kuulluksi tuleminen voivat kuitenkin olla avaimia, jotka korjaavat rikki mennyttä. Kun voi kokea turvaa, niin parantuminen voi alkaa. Näin voi tapahtua, vaikka lähtökohdat eivät olisikaan olleet niin onnelliset. Vertaistuki ja kohtalotoveruuskkin kannattelevat. Myös anteeksianto ja vaikeista asioista ajallaan irti päästäminen avaavat mahdollisuuksia uuteen.

Ihmisen hyvinvointiin vaikuttavat suuresti itsensä hyväksyminen ja kiitollisuuden kokemus. Raamatussa sanotaan: ”Iloitkaa aina. Rukoilkaa lakkaamatta. Kiittäkää kaikesta.” Kiitollisuus ei ole mikään vähäpätöinen asia, vaan se näkyy ihmisen koko olemuksessa. Kyse ei ole oikeastaan siitä, että elämässä pitäisi olla valtavasti hienoja asioita, joista sitten voi kiittää. Kyse on ennen kaikkea

elämänasenteesta, joka näkee arjessakin kiittämisen aihetta. Kiitollinen ihminen on nimittäin onnellinen ihminen. Eivätkä elämän lahjat ole omia ansioita, vaan ne ovat lahjaa Jumalalta.

Sukupolvien välinen yhteys on myös asia, josta voi olla kiitollinen. Eri-ikäiset ihmiset lähipiirissä rikastuttavat elämää. Sukupolvien ketju onkin suuri kiitosaihe. Isovanhemmat tai muut iäkkäät ihmiset syventävät elämäkokemuksellaan.

Kun tänä aikana kohtaamisista on tullut vaarallisia, niin aidon ja läsnä olevan vuorovaikutuksen puute on sattunut kipeästi. Toisen näkeminen ja koskettaminen ovat olleet harvinaista herkkua. Monen ikäihmisen suru on ollut se, kun lastenlapsia ei ole voinut tavata samassa määrin kuin aiemmin.

Toisaalta tutkimusten mukaan nuorten ihmisten kokema ahdistus tämän ajan rajoituksista on ollut vielä suurempaa kuin vanhoilla ihmisillä. Nuorella ihmisellä ei ole vielä pitkää perspektiiviä, eikä elämäkokemusta. Monella on myös suru siitä, että menettää ne nuoren ihmisen elämään kuuluvat traditiot, jotka muille ovat olleet itsestäänselvyksiä. Se suru on elettävä, eikä se ole vähäinen.

Useissa kirkkoissa on lähetyskynttelikkö, johon voi sytyttää kynttilän rukouksen merkiksi ja samalla antaa roponsa lähetyksen hyväksi. Moni on pysähtynyt vuosien saatossa lähetyskynttelikön luokse, sytyttänyt kynttilän ja lausunut siinä hiljaisen rukouksen jonkun läheisen tai itsensä puolesta. Ehkä muistellut mielessään ajan rajan toiselle puolelle siirtyneitä rakkaitaan, joiden elämä on jättänyt syvän muistijäljen omaan mieleen.

Tiedot ja taidot unohtuvat ajan myötä, mutta tunnekokemukset syöpyvät syvälle ihmiseen. Ja Jumalan rakkaus uudistaa ja tekee mahdottomasta mahdollisen, niin kuin pääsiäisenä.

Rukousperinteessä, *Kotien rukouskirjassa*, ajatus hyvästä muistijäljestä ja rakkauden kokemuksesta on sanoitettu näin:

”Jumala, tee minusta sukupolvien ketjuun se lenkki, joka sitoo yhteen, jonka rakkaus tuntuu vuosikymmenien taakse nauruna ja hyväksymisenä. Vielä silloinkin, kun kukaan ei muista minua nimeltä, kun olen vain sinun tiedossasi, että silloinkin jossain joku nauraisi, koska minä otin lapsen syliin, nauroin ja leikin.”